

Virsraksts: Prasības nodrošinājums maksātnespējas procesā

Tēze: Kreditors, kuram par labu tiesa nodrošinājusi prasību, nekļūst par nodrošināto kreditoru Maksātnespējas likuma izpratnē un nebauda nekādas priekšrocības pār citiem kreditoriem. Prasības nodrošinājums nekādā veidā neietekmē sprieduma izpildes iespējamību, jo tā ir atkarīga nevis no prasības nodrošinājuma esamības vai neesamības, bet gan no kopējā kreditoru skaita un saistību apjoma.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas

Senāta Civillietu departamenta

2011. gada 6.aprīļa

LĒMUMS

Lietā Nr. SKC –951/2011

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs   senators A.Laviņš

senators referents K.Torgāns

senatore S.Lodziņa,

piedaloties SIA „SNP Būve” administratoram A.P.,

atklātā tiesas sēdē izskatīja lietu sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Ratal īpašumi” pārstāvja zvērināta advokāta Alda Razgaila blakus sūdzību par Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2010.gada 11.novembra lēmumu maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „SNP Būve” administratora pieteikumā par pretprasības nodrošinājuma atcelšanu.

Senāts

k o n s t a t ē j a

[1] SIA „SNP Būve” 2006.gada 17.janvārī Rīgas apgabaltiesā cēlusi prasību pret SIA „Ratal īpašumi” par zaudējumu Ls 193 799,28 piedziņu. Savukārt SIA „Ratal īpašumi” lietas iztiesāšanas laikā cēlusi pretprasību par zaudējumu un līgumsoda kopsummā Ls 199 084,77 piedziņu.

[1.1] Ar Rīgas apgabaltiesas tiesneša 2006.gada 1.decembra lēmumu SIA „Ratal īpašumi” pretprasība nodrošināta, apķīlājot SIA „SNP Būve” kustamo mantu, kā arī naudas līdzekļus, kas atrodas kredītiestādēs, tostarp, a/s „Latvijas Krājbanka” kontā Nr.[..] (kods[..]) un a/s „Aizkraukles banka” kontā Nr.[..].

Turklāt ar minēto lēmumu apķīlāti maksājumi (arī noguldījumi kredītiestādēs), kas SIA „SNP Būve” pienākas no SIA „BALTVIRA V”, nosakot, ka pretprasības nodrošinājuma summa nedrīkst pārsniegt Ls 199 084,77.

[1.2] Ar Rīgas apgabaltiesas 2008.gada 19.jūnija spriedumu SIA „SNP Būve” prasība noraidīta pilnīgi. Savukārt pretprasība ar minēto spriedumu apmierināta daļēji un no SIA „SNP Būve” par labu SIA „Ratal īpašumi” piedzīts līgumsods Ls 64 800,0, zaudējumi Ls 11 819,30, pārmaksātie procenti par aizdevuma lietošanu (tā tekstā) Ls 15 305,75, pārmaksātā naudas summa (tā tekstā) Ls 39 905,76, samaksātie komunālie maksājumi Ls 1 281,27, kopā Ls 133 112,08. Pārējā daļā (tā tekstā) pretprasība noraidīta.

[1.2] Par minēto spriedumu SIA „SNP Būve” iesniegusi apelācijas sūdzību, pārsūdzot to pilnā apjomā.

Ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas tiesneša 2009.gada 4.marta lēmumu lietā ierosināta apelācijas tiesvedība un tā nolikta izskatīšanai apelācijas instances tiesas sēdē.

[1.3] Lietas iztiesāšanas laikā maksātnespējīgās SIA „SNP Būve” administrators A.P. tiesā iesniedza pieteikumu, kurā, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 63.panta pirmās daļas 10.punktu un Civilprocesa likuma 140.panta piekto daļu, lūdza atcelt SIA „Ratal īpašumi” pretprasības nodrošinājumu, kas piemērots ar Rīgas apgabaltiesas tiesneša 2006.gada 1.decembra lēmumu. Administrators pieteikumā norādījis, ka piemērotais pretprasības nodrošinājums liedz viņam pārņemt maksātnespējīgās SIA „SNP Būve” mantu un nodrošināt maksātnespējas procesa sekmīgu gaitu.

[2] Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta, izskatījusi maksātnespējīgās SIA „SNP Būve” administratora pieteikumu, ar 2010.gada 11.novembra lēmumu to apmierinājusi.

Tiesa konstatējusi, ka ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2010.gada 15.aprīļa spriedumu pasludināts SIA „SNP Būve” maksātnespējas process. Ar minēto spriedumu par maksātnespējīgās SIA „SNP Būve” administratoru iecelts A.P..

Maksātnespējas likuma 65.panta 4.punkts nosaka, ka pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas administrators nekavējoties ņem savā pārvaldījumā visu parādnieka mantu, kā arī parādnieka valdījumā vai turējumā esošo trešajām personām piederošo mantu.

Tātad, lai administrators varētu izpildīt minētās tiesību normas prasības, proti, lai varētu nekavējoties pārņemt savā pārvaldījumā visu maksātnespējīgās SIA „SNP Būve” mantu, tostarp arī parādnieka naudas līdzekļus, tie ir atbrīvojami no apķīlājuma, kas kā

prasības nodrošinājuma līdzeklis piemērots ar Rīgas apgabaltiesas tiesneša 2006.gada 1.decembra lēmumu.

Civilprocesa likuma 552.¹panta sestā daļa nosaka, ja tiesu izpildītājs konstatē, ka parādniekam pasludināts maksātnespējas process, izpildu lietu neieved un izpildu dokumentu atdod iesniedzējam.

Savukārt minētā likuma 563.panta otrā daļa nosaka, ka izpildu lietvedība par piespriesto naudas summu piedziņu no juridiskajām personām, personālsabiedrībām, individuālajiem komersantiem, ārvalstī reģistrētām personām, kas veic pastāvīgu saimniecisko darbību Latvijā, un lauksaimniecības produktu ražotājiem izbeidzama pēc administratora pieteikuma, ja parādniekam likumā noteiktajā kārtībā pasludināta maksātnespēja.

Minēto procesuālo tiesību normu izpratnē pēc parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanas sprieduma izpildes lietvedība par piespriesto naudas summu piedziņu uzsākšana nav pieļaujama, bet uzsāktā pēc administratora pieteikuma izbeidzama.

No iepriekš minētā secināms, ka piemērotais pretprasības nodrošinājums atceļams, jo, pasludinot SIA „SNP Būve” maksātnespējas procesu, ir zudis Civilprocesa likuma 137.pantā paredzētais prasības (pretprasības) nodrošināšanas pamats, tā kā sprieduma izpildes lietvedība par piespriesto naudas summu piedziņu nav pieļaujama.

[3] Blakus sūdzību par Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2010.gada 11.novembra lēmumu iesniedzis SIA „Ratal ģipšumi” pārstāvis, lūgdams lēmumu atcelt tālāk norādīto apsvērumu dēļ.

Nevar piekrist tiesas secinājumam, ka, pasludinot SIA „SNP Būve” maksātnespējas procesu, ir zudis Civilprocesa likuma 137.pantā paredzētais prasības (pretprasības) nodrošināšanas pamats tādēļ, ka sprieduma izpildes lietvedība par piespriesto naudas summas piedziņu nav pieļaujama. Blakus sūdzības iesniedzēja ieskatā šāds secinājums nav pareizs, jo pastāv iespēja, ka SIA „SNP Būve” maksātnespējas process nākotnē varētu tikt izbeigts, atjaunojot tās komercdarbību, piemēram, sanācījas ceļā vai kā savādāk. Šādu iespēju izslēgt nevar, līdz ar to ir saglabājams pretprasības nodrošinājums, kurš pilda savu sākotnējo pamatmērķi – nodrošināt prasību, lai iespējamā sprieduma izpilde nekļūtu neiespējama vai apgrūtināta.

Gadījumā, ja atceltu prasības nodrošinājumu šajā lietā, tad viss tiesāšanās process SIA „Ratal ģipšumi” kļūtu bezjēdzīgs. Pastāv iespēja, ka tiesa noraidīs SIA „SNP Būve” prasību

apelācijas instancē un stāsies spēkā spriedums par labu SIA „Ratal ģpašumi”, tad pēdējais savukārt nevarēs izmantot savas tiesības gūt apmierinājumu šajā civillietā. Jau tagad SIA „SNP Būve” administrators neatzīst SIA „Ratal ģpašumi” kreditoru prasījumu maksātnespējas procesā, motivējot to ar to, ka pastāv strīds un SIA „SNP Būve” neesot nekādu parādsaistību pret SIA „Ratal ģpašumi”.

Blakus sūdzības iesniedzēja ieskatā tiesa ir paplašināti tulkojusi Civilprocesa likuma 552. un 563.pantu, kā arī Maksātnespējas likuma 65.panta ceturto daļu, nepamatoti to attiecinot uz prasības nodrošinājuma līdzekli. Minētajās tiesību normās ir runa par izpildu lietvedību un tās izbeigšanu, bet uz doto brīdi civillietā vēl atrodas iztiesāšanas stadijā, kā rezultātā nav tiesiska pamata piemērot šīs tiesību normas līdz brīdim, kamēr nav beidzies tiesas process un spriedums nav stājies likumīgā spēkā.

[4] Ņemot vērā, ka SIA „Ratal ģpašumi” paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu, Senāts atbilstoši Civilprocesa likuma 468.pantam nolēma lietu izskatīt bez minētās lietas dalībnieces pārstāvja piedalīšanās.

Senāta sēdē SIA „SNP Būve” administrators lūdza atstāt negrozītu Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2010.gada 11.novembra lēmumu, noraidot iesniegto blakus sūdzību.

[5] Pārbaudījis lēmuma likumību attiecībā uz personu, kas to pārsūdzējusi, un attiecībā uz argumentiem, kas minēti blakus sūdzībā, Senāts uzskata, ka Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas lēmums ir atstājams negrozīts tālāk norādīto motīvu dēļ.

Blakus sūdzībā nav norādītas konkrētas tiesību normas, kuras nepareizi piemērojusi vai iztulkojusi Civillietu tiesu palāta, atceļot prasības nodrošinājumu sakarā ar SIA „SNP Būve” maksātnespēju. Tā vietā izteikti tikai pieņēmumi par nākotnes iespējām atjaunot sabiedrības maksātspeju un, piesaucot Civilprocesa likuma 137.pantu, pausta vispārēja neapmierinātība ar tiesas secinājumu, ka sabiedrības maksātnespējas pasludināšanas gadījumā zūd prasības nodrošināšanas pamats. Senāta ieskatā, Civillietu tiesu palāta pareizi un pamatoti atcēlusi prasības nodrošinājumu, ņemot vērā arī Maksātnespējas likuma 65.panta 4.punktu.

Var piekrist blakus sūdzības iesniedzēja viedoklim, ka prasības nodrošinājuma atcelšanas un SIA „Ratal ģpašumi” pretprasības apmierināšanas gadījumā, iespējams, apmierinājumu gūšana šajā lietā būs apgrūtināta. Taču tas nebūs tādēļ, ka tiek atcelt prasības nodrošinājums, bet gan tādēļ, ka SIA „SNP Būve” maksātnespējas procesā, izskatot kreditoru prasījumu apmierināšanas secību, SIA „Ratal ģpašumi” būs jārēķinās arī ar citu kreditoru prasījumiem. Kreditors, kuram par labu tiesa nodrošinājusi prasību, nekļūst par nodrošināto

kreditoru Maksātnespējas likuma izpratnē un nebauda nekādas priekšrocības pār citiem kreditoriem. Tādējādi prasības nodrošinājuma atcelšana nekādā veidā neietekmē sprieduma izpildes iespējamību šajā lietā, jo tā ir atkarīga nevis no prasības nodrošinājuma esamības vai neesamības, bet gan maksātnespējīgās SIA „SNP Būve” kopējā kreditoru skaita un saistību apjoma.

Ievērojot iepriekš minēto, Senāts secina, ka blakus sūdzības apmierināšanai nav pamata.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 448.panta pirmās daļas 1.punktu, Augstākās tiesas Senāts

n o l ē m a

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2010.gada 11.novembra lēmumu atstāt negrozītu, bet SIA „Ratal īpašumi” blakus sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs	senators	(<i>paraksts</i>)	A.Laviņš
	senators	(<i>paraksts</i>)	K.Torgāns
	senatore	(<i>paraksts</i>)	S.Lodziņa